

Музей за кулісами: розмова з молодими фахівцями і випускниками-музеєзнавцями КНУ імені Тараса Шевченка

Микола Герасименко, студент 3-го курсу ОП “Музеєзнавство, пам’яткознавство” у межах курсу “Сучасні музейні комунікації” поспілкувався зі студентами 3-го і 4-го курсу ОП “Музеєзнавство, пам’яткознавство” Денисом Ковтуном, який проходить стажування в музеї “Становлення української нації”, Андрієм Цикотою, музейним працівником “Мистецького Арсеналу”, а також із випускницями цієї освітньої програми Тетяною Бабійчук, завідуючою експертного відділу Українського культурного фонду, і Єлизаветою Маркіною, аспіранткою на кафедрі археології та музеєзнавства.

1. Як відбулася ваша перша зустріч із музеєм? У якому віці це було?

У багатьох людей перша зустріч із музеєм відбувається в юному віці, коли під час навчання в школі вони вирушають на екскурсії до локальних музеїв чи їдуть в інші туристичні місця. Так сталося і в житті Андрія Цикоти. Він разом із однокласниками відвідав Національний музей історії України у Другій світовій війні та Національний музей “Чорнобиль” в м. Києві. Найбільше його зацікавив музей Чорнобиля, що на Подолі. Під час екскурсії допитливого хлопчика помітила екскурсовод, яка напроочила йому долю майбутнього працівника музею. Через 10 років Андрій уже сам проводив екскурсію в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі “Мистецький Арсенал”.

Аспірантка Єлизавета Маркіна вперше познайомилася з музеєм у восьмому класі, коли брала участь у мистецькому проєкті Малої академії наук України, досліджуючи китайські картини з Музею Ханенків. Завдяки своєму тодішньому наставнику Марті Логвин Єлизавета вирішила пов'язати своє майбутнє із музейною справою.

2. Чому ви обрали саме освітню програму “Музеєзнавство, пам’яткознавство”?

Для студента 3-го курсу Дениса Ковтуна вибір професії був свідомим із самого початку. Інтерес до історичного минулого він проявляв ще в дитинстві. Андрію Цикоті обрати майбутню професію допомогла своєю порадою шкільна вчителька. Обрана спеціальність знайшла відгук у серці творчого юнака.

У Тетяни Бабійчук, нашої випускниці, бажання працювати в музеї виникло ще до вступу на омріяну спеціальність.

Усі наші співрозмовники отримують лише позитивні емоції від обраної ними спеціальності та від навчання на освітній програмі “Музеєзнавство, пам’яткознавство”.

3. З якого курсу ви почали працювати в музеї і чи важко було поєднувати навчання і роботу? Чи достатньо було отриманих на освітній програмі знань, аби розпочати свій шлях музейного співробітника?

Більшість студентів старших курсів, як правило, поєднують навчання в університеті з роботою у музеях, бо вважають, що так набагато краще можна пізнати майбутню професію.

Для Дениса Ковтуна поєднання навчання з роботою не стало проблемою, оскільки графік занять в університеті гнучкий та дозволяє не тільки виконувати завдання з різних дисциплін, а й практично застосовувати набуті на парах знання в музеї “Становлення української нації”, в якому він проходить стажування з літа 2023 року і мріє працювати в майбутньому.

Андрій Цикота з власного досвіду знає, що кількість відвідувань у музеї в будні дні значно відрізняється від кількості відвідувань у вихідні, тому переконаний, що робота в музеї не є перешкодою для навчання і вільний від екскурсій час можна присвятити навчальній діяльності, вдосконаленню навичок і знань музейного працівника.

А випускниця Тетяна Бабійчук, яка нині завідує експертним відділом Українського культурного фонду, переконує своїх знайомих у тому, що робота в музеї їй дуже допомогла в навчанні.

4. Наскільки сучасні можливості музею допомагають у роботі з молоддю?

Денис відмічає, що інтерактивність сучасних музеїв привертає увагу. Місця для фото, або так звані “інстаграмні локації”, завжди знаходять своїх клієнтів. На думку Андрія Цикоти, усе залежить від типу музею. Він поділяє музеї на консервативні, яким важко змінюватися, і адаптивні, які активно залучають у свою діяльність сучасні технології. Андрій переконаний, що в сьогоднішній Україні музеї не можуть стояти осторонь глобальних змін та викликів сучасності. Рано чи пізно всі музеї мають стати інтерактивними, щоб вижити в технологічному світі. Єлизавета Маркіна, яка досліджує в аспірантурі вплив музеїв на патріотичне виховання молодого покоління Китаю, переконана, що зараз, як ніколи, важливо залучати молодь до історико-культурної спадщини рідного народу, щоб у новому глобальному світі українство розвивалося та процвітало.

5. Що мають зробити музейні працівники, аби музеї стали «меккою» для української молоді?

На думку опитаних нами молодих фахівців, українські музеї відстають технологічно та фінансово від подібних культурних установ Європи. Для того, щоб музей став «меккою» для української молоді, Андрій Цикота вважає, що культурно-мистецька установа має стати не тільки місцем, де можна подивитися експонати, а має перетворитися на майданчик активного пізнання світу, де будуть проходити цікаві зустрічі та корисні майстер-класи на певну тематику.

Хоча він зауважує, що не кожен український музей може дозволити собі радикальні зміни через мізерний бюджет. При цьому Андрій відмічає: «Кожен музей індивідуальний. Не можна просто подивитися, що роблять європейські музеї, приїхати до наших і сказати: «Зробіть нам таке саме!». У нас інші реалії, інше сприйняття музеїв у суспільстві та інші бюджети». Тому він вважає, що підхід до кожного музею має бути індивідуальним, зважаючи на правове середовище та оточення конкретного музею.

Єлизавета Маркіна, яка зараз переймає успішний досвід роботи китайських колег у роботі з молоддю, переконана, що є багато цікавих тем, котрі можуть популяризувати музейні проекти серед молоді. Хоча зараз і складний час, держава має потурбуватися про виховання зростаючого покоління, розробивши

стратегію співпраці музеїв із навчальними закладами. На її думку, музеям варто більше співпрацювати з учителями та викладачами. Працівники музею мають йти до школи, щоб у цікавій формі проводити практикуми, тренінги, зустрічі з відомими науковцями та митцями, відкривати освітні курси, проводити конкурси тощо.

6. Основу будь-якого музею становить його колекція. З якими експонатами асоціюється бренд музею, де ви працюєте?

Працюючи в “Мистецькому Арсеналі”, Андрій має справу з різними експонатами, в основному це роботи українських художників. І для нього важко визначити якийсь конкретний експонат як візитівку закладу, оскільки в Арсеналі кожні 3-4 місяці змінюються виставки. На думку Андрія, яскравим експонатом можна назвати саму будівлю мистецького комплексу.

У Дениса інтерактивний музей “Становлення української нації” асоціюється з фігурами відомих історичних постатей України, створених з кібершкіри.

Ми дякуємо нашим співрозмовникам за діалог і бажаємо українським музеям

розвиватися як брендам, бути впізнаваними серед широкої аудиторії та конкурентоспроможними серед різноманіття культурних продуктів. І завжди бути заповненими людьми!

Інтерв'ю підготував Микола Герасименко під керівництвом доцента кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Алли Башук.